

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ШКОЛИ В УКРАЇНІ**

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

**за освітньо-науковою програмою
«Освітні, педагогічні науки»**

мова навчання _____ українська _____

Розробники:

Саяпіна С.А. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, доцент.

Коркішко А.В. – старший викладач кафедри педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук.

Рецензенти:

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Гаврілова Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи

Протокол № 13 від «15» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ШКОЛИ В УКРАЇНІ**

Назва

Кількість кредитів	5
Рік підготовки, семестр	1 2
Компонент освітньої програми	вибірковий
Викладач	Саяпіна С.А. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	svetlana.sayapina65@gmail.com
Консультації	кожний четвер місяця, 14.00. – 15.00.
Анотація навчальної дисципліни	<i>об'єкт вивчення</i> – феномен науково-педагогічної школи та його вплив на формування сучасної освітянської еліти <i>предмет вивчення</i> – принципи, типи, функції, здобутки науково-педагогічних шкіл.
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Мета навчальної дисципліни:</i> формування у здобувачів знань про наукові школи як педагогічний феномен і сучасний стан наукових досліджень у освіті; дисципліна передбачає ознайомлення здобувачів із сутнісними характеристиками, суб'єктами і функціями науково-педагогічної школи та націлена на опанування практично-методичними навичками пошуку, аналізу, осмислення і використання наукових досягнень у галузі освіти, на розвиток професійно-значущих якостей особистості майбутніх фахівців.</p> <p><i>Ключові слова:</i> вища освіта, освітній процес, лідер, наукові школи, науково-педагогічні школи, освітнє середовище закладу вищої освіти, ринок освітніх послуг.</p> <p><i>Очікувані результати навчання:</i></p> <p>Ідентифікувати науково-педагогічної школи за низкою критеріїв.</p> <p>Давати оцінку ролі особистості наукового лідера у формуванні кадрового потенціалу науки.</p> <p>Виділяти основні принципи керівництва науково-педагогічною школою.</p> <p>Визначати методи стимулювання творчого пошуку учнів наукової школи.</p> <p>Узагальнювати і аргументувати внесок педагогів-науковців у розвиток шкільної, професійної та вищої освіти.</p>

Аналізувати сучасний стан наукових досліджень у вітчизняній освіті та аналітично застосовувати нові педагогічні ідеї та методики у практиці суспільного виховання і навчання в закладах освіти.

Презентувати і захищати власний дослідницький проєкт.

Володіти методами наукової дискусії, виступати з науковою доповіддю.

Матеріали та ресурси:

Рекомендована література:

1. Антонова О.Є., Поліщук Н.М. Науково-педагогічна школа як творчий осередок залучення молодих науковців до дослідницького процесу. *Педагогічні науки*. №4(95). 2018.
2. Гнізділова О.А. Динаміка розвитку наукових шкіл у галузі дошкільної освіти (др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст.). *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі*: зб. наук. праць / за заг. ред. О.А.Гнізділової. Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2017. Вип. 1. С.10–26.
3. Дем'яненко Н.М. Сутність і зміст феномену «наукова школа» / Літопис сучасної науки й освіти України. Наукові школи, авторські системи і концепції / Ред. кол.: В.Г.Кремень, В.І.Луговий, О.М.Топузов [та ін.]. Київ: Альфа-Віта, 2018. 180 с.
4. Саяпіна С.А. Наукова школа як предмет педагогічного дослідження. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наукових праць / ДВНЗ «ДДПУ»; гол. ред. проф. Л.Г.Гаврілова. Слов'янськ: ДДПУ, 2019. Вип. 10. С. 141-149.
5. Саяпіна С.А., Іотковська М.О. The reconstruction of development of domestic preschool pedagogy (1960s – the beginning of 21st century). *Education pedagogy: problems and prospects for development in the context of reform*. Editors: Sławomir Śliwa, Olga Tsybulko. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. pp216-226.
6. Школа науки / Зербино Д. Д., Рыбачук А.В. Київ: Логос, 2016. 231 с.

Платформи та сервіси дистанційного навчання: Moodle: дистанційний курс „Науково-педагогічні школи в Україні” (<http://9090/moodle/course/view.php?id=941>).

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. схвалено Указом Президента України № 344/2013 від 25 черв. 2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
2. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 1 лип. 2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

	<p>3. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. URL: http://osvita.ua/doc/files/news/438/43883/HE_Reforms_Strategy_11_11_2014.pdf</p> <p>4. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/</p>
Теми	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова школа: загальна характеристика. 2. Типологія наукових шкіл. 3. Ознаки та функції науково-педагогічної школи. 4. Організаційні аспекти діяльності сучасної наукової школи. Проблеми лідера та учнів у науковій школі. 5. Педагогічне керівництво науковою школою.
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Методи навчання:</i> поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, лекція-консультація, круглий стіл тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія; наочні методи: спостереження, демонстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, аналіз подій, самостійна робота (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання завдань: конспектування, анотування, написання есе); відеометод: дистанційні, мультимедійні.</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p><i>Види роботи здобувачів:</i> педагогічне есе, виступ-презентація, огляд фахової літератури, реферування наукової літератури, доповідь, оформлення слайд-презентації з висвітлення історії та досвіду науково-педагогічної школи, до якої входить аспіран.</p>
Оцінювання	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p>Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий екзамен).</p> <p>Методи: усне опитування, письмові роботи.</p> <p>Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ” (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf)</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.</p>

Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Основні вимоги:

Екзамени складаються здобувачами в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом. Терміни проведення екзаменаційних сесій визначаються графіком освітнього процесу. ДДПУ може встановлювати здобувачам індивідуальні терміни складання екзаменів у разі поважних причин. Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома здобувачів не пізніше як за місяць до початку сесії.

Здобувачі, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання екзамену й отримати як результат оцінювання ту кількість балів, що відповідає кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, або здобувач може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів, затверджені в ДДПУ (для оцінювання екзамену):

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна/заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	1	0,5	6	2	10	8
Т 2	1	0,5	6	2	11	8
Т 3	1	0,5	9	3	11	9
Т 4	2	1	9	3	11	9,5
Т 5	2	1	9	3	11	9
Разом	7	3,5	39	13	54	43,5

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без

	<p>поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни.</p> <p><i>Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування:</i> перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf, Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf)</p> <p><i>Політика щодо:</i></p> <p><i>дедлайнів та перескладання:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (від -1 бала до -5 балів).</p> <p>Здобувачі, які отримали незадовільну оцінку або були не допущені до підсумкового контролю, мають можливість ліквідувати академічну заборгованість згідно з відповідним графіком. Умовою для ліквідації академічної заборгованості є накопичення необхідної кількості балів (для досягнення 60 балів) за виконання визначених викладачем додаткових самостійних завдань до повторного складання контрольного заходу.</p> <p><i>академічної доброчесності:</i> письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.</p> <p><i>відвідування:</i> відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, друга вища освіта) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготовка педагога-дослідника як сучасного фахівця, який досконало володіє науковими методами та прийомами навчання, виховання й дослідження, що виступають єдиною системою педагогічних дій та операцій; – дисципліна інтегрує відповідно до свого предмету знання з іншими галузями знань: філософських, соціологічних, педагогічних, психологічних наук тощо; – формування здатності розв'язувати складні професійні завдання і проблеми у галузі освіти, що передбачає дослідницьку та інноваційну діяльність в динамічних умовах закладу вищої освіти; – отримані в процесі вивчення дисципліни компетенції

	<p>сприятимуть формуванню конкурентних професійних переваг на ринку праці (успішно взаємодіяти в команді під час розв'язання будь-яких робочих питань (активне слухання (здатність уважно слухати, ставлячи допоміжні запитання, що дозволяють опоненту ширше розкрити думку та зрозуміліше пояснити свою позицію); вміння вести перемовини; невербальні елементи комунікації (вміння не тільки висловлювати думку розумно та стисло, але й застосовувати жести, міміку, поставу на підтвердження слів, що робить спілкування більш виразним); вміння переконувати; вміння презентувати та виступати публічно; storytelling (вміння розповідати); письмові навички).</p>
--	--

Саяпіна С.А.
доктор пед. наук, доцент

підпис